

Väghållningsmyndigheten,
Trafikverket Region Nord

Fastställelse av vägplan för anläggning av en parallellväg till väg E4 mellan Öjebyn och Norrfjärden, samt indragning av väg, i Piteå kommun, Norrbottens län

Beslut

Trafikverket beslutar med stöd av 18 § väglagen (1971:948) att fastställa vägplanen för anläggning av en parallellväg mellan Öjebyn och Norrfjärden.

Fastställelsen gäller plankartorna med status fastställelsehandling, betecknade 101To201 – 101To207 och daterade 2022-02-14.

Väganläggningen ska dessutom utformas i huvudsak så som den sökande har åtagit sig enligt planbeskrivningen och i övrigt.

Trafikverket beslutar även med stöd av 25 § väglagen att ett vägområde på cirka 500 kvadratmeter på fastigheten Piteå Kopparnäs 10:29 ska dras in från allmänt underhåll. Indragningen framgår av plankarta 101To206 samt av bilaga 2 till detta beslut. Indragningen sker när den nya vägen har öppnats för trafik.

Sökande

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Nord.

Beskrivning

I handlingarna i ärendet redovisar den sökande bland annat nedanstående.

Den planerade vägen

En ny väg byggs väster om väg E4 mellan Öjebyn (väg 374.01) och Norrfjärden (väg 572) för att avlasta väg E4 från gång- och cykeltrafik samt långsamtgående fordon och därigenom bland annat öka trafiksäkerheten. Den nya vägen blir cirka 3,5 kilometer lång och 3,5 meter bred med belagd körbana och belysning. Mötesplatser anläggs för säkra möten mellan fordon och oskyddade trafikanter. Vägen utformas med en referenshastighet på 30 kilometer per timme.

Mark som kommer att tas i anspråk

Mark samt särskilda rättigheter som belastar marken kommer att tas i anspråk som nytt vägområde enligt redovisningen på plankartorna.

Sammanlagt kommer cirka 9 hektar mark att tas i anspråk som nytt vägområde. Marken utgörs huvudsakligen av skog.

Vägrätten inskränks inom ett område på cirka 0,75 hektar av den totala arealen på så sätt att väghållaren inte får:

- bestämma över markens användning för annat ändamål än väg,
- tillgodogöra sig alster eller andra tillgångar som kan utvinnas ur marken utöver det som krävs för drift- och underhåll av diken.

Detta innebär att fastighetsägaren kan använda områdena så länge som användningen inte riskerar att försämra områdenas funktion för den allmänna vägen.

Cirka 0,38 hektar mark, som behövs för att bygga vägen, planeras att tas i anspråk under en viss tid (tillfällig nyttjanderätt). Nyttjanderätten gäller under den tid som anges på plankartan.

Natura 2000, riksintressen, annan reglering av markanvändningen och miljö kvalitetsnormer
Inget Natura 2000-område påverkas.

Den nya vägen byggs inom ett område av riksintresse för den framtida Norrbottniabanan. Riksintresset påverkas inte negativt. Dessutom berörs riksintresset för det rörliga friluftslivet – Norrbottens kustområde och skärgård, men det påverkas inte negativt. Väg E4 är av riksintresse och en del av TEN-T-nätverket. Riksintresset väg E4 påverkas positivt av vägplanens åtgärder.

Två vattenförekomster – Bernäsfjärden (SE652250-213000) och en icke namngiven bäck (SE726400-176028) är recipienter av vägdagvatten och har fastställda miljö kvalitetsnormer. Vaghållningsmyndigheten bedömer att möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna inte försämras av vägplanens åtgärder. Vid Ronningsbäcken berörs mark som omfattas av strandskydd. Strandskyddets syfte påverkas endast marginellt.

För det berörda området gäller översiktsplanen för Piteå kommun. Vägplanen stämmer överens med översiktsplanen.

Finansiering och byggstart

Kostnaden för projektet har beräknats till cirka 56 miljoner kronor i prisnivå 2021. Finansiering sker med medel ur den nationella planen med planerad byggstart 2025.

Andra utredningar och beslut

Planläggningen enligt väglagen har föregåtts av en åtgärdsvalsstudie. Länsstyrelsen i Norrbottens län har beslutat att projektet inte kan antas medföra en betydande miljö påverkan.

Den sökandes handläggning av vägplanen

Under planarbetet har den sökande genomfört samråd och kungjort planförslaget och övrigt underlag och låtit det granskas. Vid granskningen kom det in nio yttranden. Synpunkterna handlar huvudsakligen om:

- behov av andra åtgärder på vägsystemet,
- att en gång- och cykelväg borde byggas istället,
- utformningen av den nya vägen,
- att underlaget anses vara bristfälligt.

Efter granskningen har den sökande ändrat vägplanen med avseende på mötesplatsernas placering och utformning. Ändringarna påverkar inte markanspråken. De som berörs har informerats om ändringarna. Inga synpunkter kom in.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen i Norrbottens län har tillstyrkt att vägplanen fastställs.

Skälen för Trafikverkets beslut

Trafikverkets kommentarer till synpunkter vid granskningen

Den sökande har sammanfattat och kommenterat de synpunkter som kom in vid granskningen i ett granskningsutlåtande. Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning.

Kommunicering under fastställelseprövningen

De som har framfört synpunkter under granskningen har fått se det som senare har tillkommit i ärendet och som har betydelse för ärendets prövning. De har också fått möjlighet att lämna ytterligare synpunkter. Under denna kommunikering kom det in två yttranden. Yttrandena sammanfattas och kommenteras nedan.

Piteå kommun. Tidigare lämnade synpunkter om att en gång- och cykelväg borde byggas vidhållas. Vid den förlängda mötesplatsen i sektion 3/100 är det viktigt med bra sikt eftersom det finns risk för att fordon håller högre hastighet samt genar där.

Trafikverkets kommentar. Parallellvägen löser flera problem och markåtkomst för både ny väg och en gång- och cykelväg kan inte motiveras. Se även nedanstående svar. Behovet av god sikt vid den förlängda mötesplatsen noteras men är inte något som går att reglera i fastställelsebeslutet. Kommunen måste ta kontakt med projektet för att diskutera den frågan.

Stig Söderberg, Anders-Pärsagatan 10 i Norrfjärden. Vägplanens åtgärder visar på att fossilberoende transporter är det primära. Tidigare lämnade synpunkter vidhållas (att en ren gång- och cykelväg borde byggas).

Trafikverkets kommentar. Cyklister får en väsentligt förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet jämfört med idag. För största möjliga förbättring av den sammanlagda trafiksäkerheten och framkomligheten behöver dock väg E4 avlastas från långsamtgående fordon. Det går inte att motivera markåtkomst för både en parallellväg och en gång- och cykelväg. En ren gång- och cykelväg skulle sannolikt inte fått tidigare byggstart. I övrigt hänvisas till svaren i granskningsutlåtandet, vilka Trafikverket instämmer i.

Skäl

Väg E4 är av riksintresse för kommunikationer och en del av det europeiska TEN-T-nätverket. Framkomlighet och trafiksäkerhet på vägen måste därför ha hög prioritet. Mellan Öjebyn och Norrfjärden finns ingen säker förbindelse för cyklister och andra oskyddade trafikanter. Det är därför angeläget att förbättra situationen för de trafikanterna. Längs väg E4 orsakar långsamtgående fordon försämrade framkomlighet och minskad trafiksäkerhet och dessa fordon har behov av en annan väg än väg E4. Den nya parallellvägen skapar sammantaget en attraktiv förbindelse för de trafikanter som inte bör använda väg E4. Det är rimligt och ändamålsenligt att bygga en separat väg för all trafik istället för en gång- och cykelväg. Parallellvägens utformning gör att trafiksäkerheten blir godtagbar även för oskyddade trafikanter – trots att övrig trafik kommer att förekomma.

Inga riksintressen påverkas negativt och tillkommande påverkan på naturen och miljön blir högst marginell. Nyttan med parallellvägen är stor och de negativa konsekvenserna mycket små. Sammantaget behövs den nya vägen för allmän samfärdsl och det är lämpligt att genomföra vägplanen.

Miljökvalitetsnormer – luftkvalitet och vattenförekomster

Trafikverket bedömer att projektet inte medför att miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Projektet kommer inte heller att försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för de berörda vattenförekomsterna.

Trafikverkets samlade bedömning

Trafikverket bedömer att ett genomförande av vägplanen är motiverat och har tillräcklig aktualitet. Vägplanen har handlagts i enlighet med reglerna i väglagen och vägförordningen. Vägens sträckning strider inte mot kommunens översiktsplan. Vägplanens åtgärder är förenliga med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, hushållningsbestämmelser och bestämmelser om miljökvalitetsnormer. Anläggningen av vägen innebär även i övrigt en lämplig användning av mark- och vattenresurser. Sammantaget får den nya vägen ett lämpligt läge och utförande så att ändamålet med anläggningen tillgodoses med minsta intrång och olägenhet utan att det medför oskälig kostnad. De fördelar som vägen medför överväger de olägenheter som anläggningen orsakar enskilda när den sökande får ta mark och särskilda rättigheter i anspråk. Det behov och den omfattning av tillfällig nyttjanderätt som redovisas i vägplanen är skäligt.

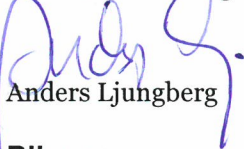
Det vägområde som hör till väg E4 som dras in utgörs av en yta ursprungligen fastställd för en vändplats men vändplatsen fick en annan placering och området har aldrig använts för avsett ändamål. Indragningen medför därför ingen olägenhet för bygden.

Trafikverket gör sammantaget bedömningen att vägplanens utformning, omfattning och åtgärder innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Överklagande

Detta beslut får överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslutande i detta ärende har varit biträdande chefsjuristen Anders Ljungberg med planprövaren Anders Stoor som föredragande.

Anders Ljungberg**Bilagor**

1. Anvisning "Hur man överklagar"
2. Karta indragning
3. Allmänna upplysningar – fastställd vägplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Lantmäteriet (efter laga kraft)
Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län
Regionförbundet i Norrbottens län
Piteå kommun
Fastighetsägare och rättighetsinnehavare, m.fl. enligt ärendets fastighetsförteckning
Övriga som yttrat sig skriftligen under granskningen

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga Trafikverkets beslut ska ni skriftligen ange vilket beslut ni överklagar och redogöra för den ändring som ni begär.

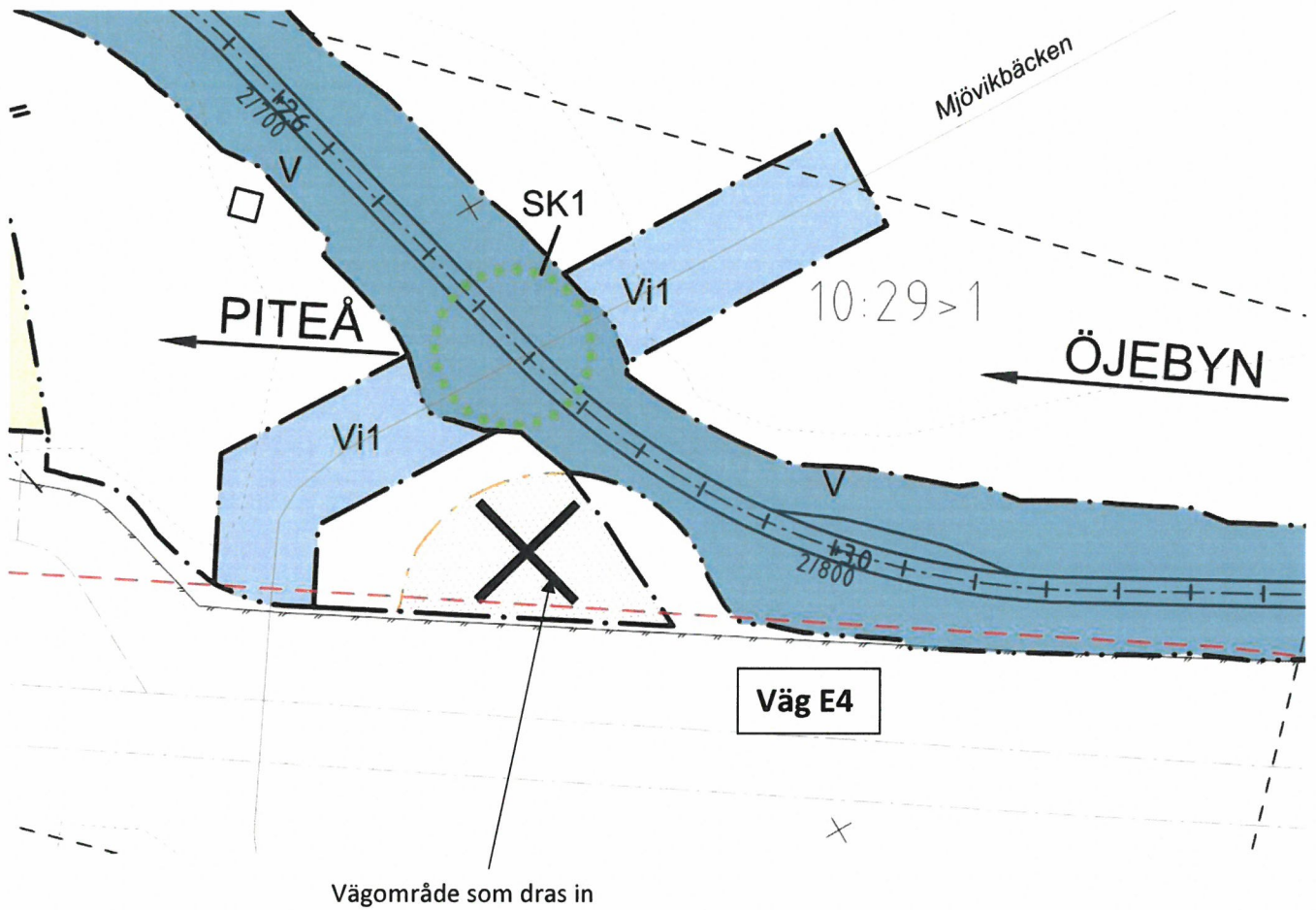
I skrivelsen ska ni ange i vilken egenskap ni överklagar. Om ni klagar i egenskap av ägare till en fastighet som berörs bör ni även ange fastighetens registerbeteckning.

Skrivelsen ska vara undertecknad av er eller ert ombud och innehålla namnförtydligande, postadress och telefonnummer. Ombudet ska bifoga en fullmakt.

Skrivelsen ställs till regeringen men skickas eller lämnas till Trafikverket, Ärendemottagningen, Planprövning, Box 810, 781 28 Borlänge.

Skrivelsen måste vara hos Trafikverket **senast den dag 27 juni 2022**.

Bilaga 2 – karta indragning, del av väg E4
TRV 2022/50926

Allmänna upplysningar, fastställd vägplan

Fastställelsebeslutets giltighetstid

Beslutet gäller det år då det får laga kraft och följande fem kalenderår. Beslutet upphör alltså att gälla om inte hela vägsträckningen har blivit utmärkt på marken och vägbygget har påbörjats inom den tiden.

Rätt att använda mark

När beslutet fått laga kraft kan väghållaren ta mark inom vägområdet i anspråk med vägrätt. Väghållaren får då fullt ut använda marken och ta till vara naturtillgångar inom vägområdet. Vägrätten kan ibland vara mindre omfattande, och det ska då framgå av vägplanen att vägrätten har inskränkts. Väghållaren är skyldig att betala ersättning för intrång och annan skada till följd av att marken tas i anspråk.

Beslutet innebär också att väghållaren har rätt att få tillfällig nyttjanderätt till de särskilt markerade områden som framgår av vägplanen. Det kan till exempel handla om mark som behövs för transportvägar, upplag eller baracker under byggtiden. Nyttjanderätten gäller under så lång tid som anges i vägplanen.

Undantag från bestämmelser i miljöbalken

Beslutet innebär att:

- förbud mot åtgärder inom generellt biotopskyddsområde inte gäller
- dispens från strandskydd inte krävs, och att
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte behövs för åtgärder som ingår i den fastställda planen.

Utgångspunkter för bedömning av buller

Följande riktvärden för trafikbuller anges i proposition 1996/97:53 "Infrastrukturinriktning för framtida transporter", som har antagits av riksdagen:

- 30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus
- 45 dB(A) maximal ljudnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus vid fasad
- 70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Riktvärdena ska ses som långsiktiga mål för bostäder som påverkas av buller från trafiken. Riktvärdena bör normalt inte överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av väg, men de är inte rättsligt bindande. Vid tillämpningen bör man ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

När det inte är nybyggnad eller väsentlig ombyggnad genomför Trafikverket ett åtgärdsprogram som syftar till att förbättra inomhusmiljön. Då anses det, enligt Mark- och miljööverdomstolens praxis, rimligt att genomföra skyddsåtgärder om bullernivån utomhus överskrider 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

När man bedömer behovet av skyddsåtgärder gör man normalt först en bedömning av bostadshusens fasaddämpning. Om en sådan bedömning inte har gjorts antas schablonmässigt att fasaden dämpar ljudnivån inomhus med 25 dB(A). Normalt är fasaddämpningen större. Beräkningar av buller tar bland annat hänsyn till trafikmängder, trafikslag, hastighet, terrängförhållanden och bebyggelse.

Vägen måste stämma med detaljplan och områdesbestämmelser

En väg måste byggas så att den stämmer med kommunens detaljplaner. Om vägprojektet medför att någon detaljplan måste ändras får den berörda delen av projektet inte påbörjas förrän beslutet om detaljplanen har börjat gälla. Motsvarande gäller för områden med områdesbestämmelser.

Frågor som inte omfattas av fastställelsebeslutet

Fastställelsebeslutet omfattar inte frågor som hör till byggskedet. Sådana frågor behandlas vid exempelvis markåtkomstförhandling eller lantmäteriförrättning eller i samband med att bygghandlingar för projektet upprättas. Detta gäller bland annat

- ersättning för mark som tas i anspråk
- ersättning för miljöskador
- läget av nya enskilda vägar
- omläggning av ledningar
- rivning eller flyttning av byggnader utanför det fastställda området
- tillstånd och villkor för att bygga eller riva anläggningar i vatten
- påverkan på omgivningen under byggnadstiden
- anslutningar till allmän väg samt spärrningar av anslutningar
- trafikreglering och skyltning
- hastighetsgränser
- bortforsling av vägkropp m.m. inom indragna vägdelar.

Väg och väganordningar

Till en väg hör vägbanan samt de väganordningar som finns intill vägbanan.

Väganordningar är anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Det är normalt vägsränner, diken, gång- och cykelbanor, ledningar för avvattningsvägkroppen, bullerskyddsanordningar i anslutning till andra väganordningar, broar och vägtrummor, tunnlar med skyddszoner, säkerhetszoner, en maximalt två meter bred kantremsa intill vägen, bryggor som är anslutna till en allmän väg, och allmänna färjor med färjeläge.

Lantmäteriförrättning

En vägplan kan illustrera förslag till nya enskilda vägar och anslutningar samt ledningsomläggningar utanför vägområdet. Sådana frågor kan komma att hanteras i lantmäteriförrättningar.

Lantmäteriförrättning kan också behövas för att ordna enskild väghållning när en väg dras in från allmänt underhåll. Sådan förrättning bekostas av väghållningsmyndigheten.

Byggförbud

Fastställelsebeslutet innebär att det krävs tillstånd från väghållningsmyndigheten för att uppföra byggnader, göra tillbyggnader, utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som väsentligt kan försvåra användningen av vägområdet för vägändamål.